

K české recepci dvou moderních klasiků německé literatury pro děti

Radek Malý, FSV UK v Praze

radek.maly@fsv.cuni.cz

Klíčová slova: Erich Kästner, Otfried Preussler, literatura pro děti a mládež

Key words: Erich Kästner, Otfried Preussler, literature for children and youth

On the Czech Reception of Two Modern Classical Authors of Books for Children

Reception of the translations of the works by two German authors of books for children is our research topic and we focus on the reception in the Czech environment. In case of Erich Kästner we mainly deal with the book *Emil a detektivové*. As far as Otfried Preussler's work is concerned, we analyse mainly the book *Loupežník Hotzenplotz* as in this case several translations circulate. Comparison of these translations reveals interesting insights into Czech translation techniques in the field.

Právě uplynulé roky 2023 a 2024 stály mimo jiné ve znamení oslav a připomínek díla dvou novodobých klasiků německé literatury pro děti a mládež. Prvním je Erich Kästner, od jehož narození uplynulo sto dvacet pět a od úmrtí padesát let. A v médiích i obecném povědomí snad ještě více o rok dříve rezonovalo stoleté výročí narození a zároveň deset let od úmrtí Otfrieda Preusslera. Oba tyto autoři zanechali výraznou stopu v českém prostředí především prostřednictvím překladů svých děl určených dětskému čtenáři, která jsou dodnes oblíbená a stala se součástí kánonu. Vnímáme tato výročí jako dobrý důvod k tomu připomenout, kdy, kým a jak byla díla těchto autorů překládána do češtiny a zda vznikají překlady nové a aktuální.

1. Německý spisovatel **Erich Kästner** (1889–1974) nejprve získal uznání jako satirický básník a žurnalista. Jeho srozumitelná a čtenářsky přístupná poezie ve vázaném verši oplývající v duchu uměleckého směru nové věčnosti pesimismem, ale i hořkým humorem, může být českým čtenářům známa z výborů *Z malých dějin* (1963, přeložili Jitka Bodláková a Josef Hiršal), *Německé kolečko* (1966, přeložili Jitka Bodláková a Josef Hiršal), *Sólo pro mužský hlas* (1988, přeložil Jindřich Flusser) a *Třináct měsíců* (2006, přeložil Radek Malý).

Jediný a stěžejní Kästnerův román *Fabian* vyšel v českém překladu Miloše Hlávky už roku 1933, tedy dva roky po vydání v Německu. Podruhé tento román vyšel v překladu Rudolfa Tomana roku 1968. Ovšem roku 2024 vyšla v nakladatelství Argo nově objevená, původní a necenzurovaná verze tohoto románu pod názvem *Cesta do záhuby* v překladu Michaela Půčka. V českých překladech dále vyšly Kästnerovy memoáry *Když jsem byl malý kluk* (1966, přeložila Jitka Fučíková). A díky výtečné práci českých překladatelů si český čtenář může přečíst i Kästnerovy humoristické prózy *Honba za miniaturou*, *Tři muži ve sněhu* a *Malý pohraniční styk*, které vyšly v souborném vydání pod názvem *Veselá trilogie* (1982, přeložili Jana Pecharová a Jaroslav Simonides).

Avšak od konce dvacátých let dvacátého století, kdy vyšla jeho první kniha pro děti, se začíná datovat jeho úspěšná cesta k dětskému publiku a světové proslulosti v této oblasti. Po druhé světové válce už se věnoval prakticky jenom jí. Správnost jeho rozhodnutí potvrzuje mimo jiné například Cena Hanse Christiana Andersena, nejvýznamnější mezinárodní ocenění v oblasti knižní tvorby pro děti a mládež, které mu bylo uděleno roku 1960.

Nejslavnější Kästnerovou knihou je bezesporu jeho první počín na poli literatury pro děti – *Emil a detektivové* (*Emil und die Detektive*, 1929). Dvanáctiletý Emil Tischbein, syn chudé vdovy z Drážďan, v příběhu jede poprvé na prázdniny k příbuzným do Berlína. Maminka mu svěří peníze pro babičku, Emil však ve vlaku usne, a když se probudí, zjistí, že byl okraden. Rozhodne se pronásledovat podezřelého, svého spolucestujícího. Ve městě se seznámí s Gustavem, vůdcem místní klukovské party, a začíná dramatická honička za zlodějem po celém městě. Ke skupině se záhy připojí Emilova sedmnáctiletá sestřenice Pony. Zloděj, obklíčený houfem dětí, se pokusí ukradené peníze vyměnit v bance, avšak je dopaden a předán policii. Nakonec se ukáže, že se jedná o hledaného bankovního lupiče. Emil je vyznamenán na policejním ředitelství, získá odměnu a proslaví se po celém Berlíně.

Kniha vznikla na popud nakladatelky Edith Jacobsohnové pro berlínské nakladatelství Williams & Co. během několika týdnů a autor, plným jménem Emil Erich Kästner, se v ní inspiroval vlastní biografií a postavou své matky: sám jako chlapec v Drážďanech kdysi sledoval ženu, která podvedla jeho matku kadeřnici. Kromě toho autor sám sebe do románu zakomponoval v postavě novináře Kästnera, který o Emilově pátrání napíše reportáž, a také v netradiční předmluvě „Tohle ještě není vlastní příběh“, v níž popisuje vlastní motivaci k napsání knihy. Kästnerova dětská detektivka vznikla pod vlivem tzv. nové věčnosti a vnesla do literatury určené dětem a mládeži do té doby nevídané tóny: humor, dobrodružství a umění vcítit se do dětských hrdinů oproti tradičnímu moralizování či zapojování nadpřirozených prvků.

Emil a detektivové je jediná Kästnerova kniha, která roku 1933 v Německu unikla veřejnému pálení knih, nicméně od roku 1936 byla i ona národními socialisty zakázána. Roku 1931 byla tato kniha poprvé zfilmována a roku 1934 napsal Kästner její pokračování s názvem *Emil a tři dvojčata*. Zatím poslední filmová adaptace režisérky Franzisky Buchové z roku 2001 odehrávající se v současnosti vnesla do příběhu některé nové prvky: Emil žije sám se svým nezaměstnaným otcem, protože matka rodinu opustila, a vůdcem dětského gangu není Gustav s houkačkou, ale emancipovaná Pony. Sám Kästner je autorem divadelní adaptace románu z roku 1930. Roku 2001 také vznikl stejnojmenný úspěšný muzikál.

Kniha je v českém prostředí pevně spjata s originálními ilustracemi Waltera Trierera, nicméně vyšla netradičně také například s ilustracemi Galiny Miklínové. Poprvé kniha v češtině vyšla už roku 1934 v překladu Jarmily Haškové, avšak známý a dodnes vydávaný je překlad Jitky Fučíkové. Ta byla ostatně Kästnerovou překladatelkou i v případech dalších jeho knih pro děti, což prospělo ke konzistentnosti autorova stylu v českém jazyce.

Pravděpodobně druhou nejslavnější Kästnerovou knihou pro děti, a to v celosvětovém měřítku, je *Luisa a Lotka (Das doppelte Lotchen, 1949)*, která je v českém prostředí spojena s překladem Hany Žantovské. Oblíbený motiv záměny dvojčat Erich Kästner v této knize povyšuje na soudobé sociální drama s dobrým koncem. Četná česká vydání této knihy svědčí nejen o její neutuchající oblibě, ale mohou posloužit i jako galerie ilustrátorských postupů a stylů během bezmála sedmi desítek let. Z dalších Kästnerových knih pro děti v češtině už jenom jedna vyšla i v jedenadvacátém století – jde o *35. květen (Der 35. Mai, 1931)*, vtipné až překotné vyprávění o dvanáctiletém Konrádovi a jeho strýci a jejich podivuhodné roadmovie k Jižnímu moři. Knihu, kde Kästner demonstruje svou nepřebornou fantazii, opět přeložila Jitka Fučíková a roku 2001 šlo už o čtvrté vydání. Pro česká vydání této knihy jsou charakteristické ilustrace Václava Kabáta.

Pouze dvou českých vydání se dočkala Kästnerova druhá kniha pro děti *Kulička a Toník (Pünnchen und Anton, 1931)*. Autor v ní varioval své úspěšné téma – detektivní povídku na půdorysu citlivosti pro sociální nerovnost. Nejprve vyšla roku 1934 v překladu Marty Třískové a podruhé roku 1958 opět v překladu Jitky Fučíkové. Dvou vydání a dvou překladů se dočkala i *Létající třída (Das fliegende Klassenzimmer, 1933)*, v níž autor zúročuje zkušenosti ze studentských let i svůj antimilitarismus. Kniha vyšla v češtině poprvé roku 1935 v překladu Marty Třískové a podruhé roku 1958 v překladu Jitky Fučíkové.

Ta ostatně stojí i za překladem knížky *Matýsek z krabičky od zápalek (Der kleine Mann und die kleine Miss, 1963)* vydané roku 1972 s ilustracemi Miroslava Jágra. Matýsek je cirkusový trpaslík takové velikosti, že skutečně spává v krabičce od zápalek. S pomocí laskavého kouzelníka dosáhne svého – stát se uznávaným artistou. A výjimkou jsou v tomto kontextu veršované *Neuvěřitelné příběhy*, které vyšly v českém přebásnění Josefa Bruknera a s ilustracemi Aleny Ladové roku 1970. Jde o tři humorné a zároveň poučné příběhy o dětech původně samostatně vydané počátkem třicátých let.

Může se zdát s podivem, že českého vydání se ve své době ani později nedočkala Kästnerova kniha *Konference zvířat (Die Konferenz der Tiere, 1949)*, která byla přeložena například i do slovenštiny. Ta je z Kästnerových knih rozhodně nejvíce angažovaná. Tento titul svým způsobem reaguje na specifickou dobovou situaci, na územní vyjednávání v poválečné Evropě. Zvířata, co jich na světě je, se rozhodnou vzít otázku světového míru za svou kompetenci a v zájmu budoucnosti lidstva dočasně unést lidem děti. Z této prózy vyniká autorův antimilitarismus a skepse k otázce politického vývoji v Evropě.

Z podstatných knih pro děti z pera Ericha Kästnera je do češtiny přeloženo téměř vše. Nepřeložený je pouze soubor povídek a básní *Prase u holiče a jiné příhody (Das Schwein beim Friseur und andere Geschichten)*, který obsahuje zejména časopisecky publikované práce z třicátých let. A opomenout nesmíme Kästnerovu činnost adaptátorskou – pro mládež převyprávěl Gulliverovy cesty, Dona Quijota, příběhy z Kocourkova či příhody Tilla Eulenspiegela. Do jisté míry Erich Kästner svou první knihou ovlivnil i českou literární scénu – příběhem nebojácného Emila se inspirovali

například Václav Řezáč v díle *Poplach v kovářské uličce* (1934) nebo František Langer v knize *Bratrstvo bílého klíče* (1934).

Některé rysy jsou pro Kästnerovu tvorbu určenou dětem typické – sociální citlivost, optimismus, hravost, břitký humor a skutečnost, že dospělí z nich nevycházejí zrovna nejlépe. Kästner vždy stojí na straně dětí, v nichž spatřoval dobro. Děti pro něj představují budoucnost i možnou naději pro tento svět. A možná právě v tom tkví neutuchající obliba knih tohoto autora.

2. Otfried Preussler (1923–2013) psal knihy nejen pro děti, ale také pro mládež – z děl zaměřených na starší děti, ale i dospívající vyniká především *Čarodějův učeň* (*Krabat*, 1971), o jehož recepci a souvislostech s českým prostředím už bylo leccos vyzkoumáno. Proto se budeme věnovat české překladové recepci čtyř knih Otfrieda Preusslera, které jsou adresovány menším dětem a svému autorovi zajistily světovou proslulost.

V případě Preusslerova pohádkového cyklu jde o tituly *Der kleine Wassermann* (1956), *Die kleine Hexe* (1957), *Der Räuber Hotzenplotz* (1962) a *Das kleine Gespenst* (1966). Všechny tyto knihy bývají řazeny do volného cyklu, jehož spojujícím prvkem jsou pohádkové postavy, z nichž děti tradičně mívají strach, avšak v Preusslerově podání jsou neškodné a slouží jako zdroj pobavení – ať už jde o vodníka, čarodějnici, loupežníka nebo strašidlo.

Jako první se překladu do češtiny dočkala *Malá čarodějnice*, kterou přeložila Jitka Bodláková a kniha poprvé vyšla s ilustracemi Miloslava Jágra roku 1962, tedy pouhých pět let po vydání v němčině. *Malá čarodějnice* vznikla na základě autorových vyprávění vlastním dcerám. Její hlavní poselství spočívá v zesměšnění „zlých“ čarodějnic, je proto s podivem, že ještě roku 1992 budila na německém venkově kontroverze kvůli pozitivnímu nazírání hlavní hrdinky – čarodějky. Autor pracuje s jednoduchým jazykem blízkým dětskému čtenáři a představovaný kouzelný svět není hrůzostrašný, naopak blízký dětem. Sama titulní postava odpovídá obrazu dítěte – je hravá a odvážná, ale zároveň odmítá autority. Svět starých čarodějnic pak může odpovídat pro dítě přitažlivému, ale často nepochopitelnému světu dospělých.

V německém prostředí je kniha pevně spjata s ilustracemi Winnie Gebhardtové. Příběh byl přeložen do řady jazyků a byl několikrát zdramatizován. Mezi českými dětmi je nejznámější animovaná česko-německá adaptace z roku 1986 výtvarně pojednaná Zdeňkem Smetanou. Oproti literární předloze je ve filmu *Malá čarodějnice* mladší, bližší dětskému věku, a větší prostor i význam získává její přítel havran Abraxax. Tato kniha v češtině vyšla opakovaně, ačkoli podruhé až roku 1993. Pokaždé vyšla v překladu Jitky Bodlákové a s výjimkou prvního vydání vždy s ilustracemi Zdeňka Smetany.

Ustálení jednoho překladu není v české recepci Preusslerových dětských knih zcela běžné, neboť ostatní tři knihy z cyklu se dočkaly každá hned tři odlišných překladů. Roku 1971 vyšel *Vodníček* v překladu Jeleny Košnarové a s ilustracemi Jana Kudláčka. Podruhé tato kniha byla vydána pod stejným názvem v překladu Jaroslava Huláka a opět s ilustracemi Zdeňka Smetany až roku 1997 a třetí vydání, opět se stejným názvem, ovšem v překladu Dagmar Heeg a s původními ilustracemi Winnie Gebhardtové vyšlo roku 2019.

Das kleine Gespenst vyšlo rovněž třikrát a ve třech různých překladech, avšak pod třemi odlišnými názvy. Poprvé jako *Bubu a generál* v překladu Hany Vrbové a s ilustracemi Jana Černého roku 1972, podruhé jako *Strašidýlko* v překladu Naděždy Slabihoudové s ilustracemi Olgy Čechové roku 1998. U tohoto vydání z devadesátých let v Albatrosu je stejně jako v předešlém případě zjevné, že šlo o pokus navázat na popularitu *Malé čarodějnice*. Třetí vydání z roku 2014 nese v překladu Lucie Frolíkové titul *Malé Strašidýlko* a je opatřeno původními ilustracemi Franze Josefa Trippa.

Může se zdát paradoxem, že o zdaleka nejúspěšnější Preusslerově knize s názvem *Der Räuber Hotzenplotz* najdeme v české encyklopedii *Dvakrát 101 knih – nejlepší a nejvlivnější knihy pro děti a mládež* vydané roku 2013 zmínku, že do češtiny nebyla přeložena. Naštěstí to už není pravda, a proto se můžou i čeští čtenáři hned v několika překladech těšit z příběhu o loupežníkovi, kterého pod jménem Hotzenplotz znají desítky milionů čtenářů na západ od našich hranic.

Geneze nejslavnější autorovy knihy není nezajímavá. Otfried Preussler se počátkem šedesátých let začal poprvé zabývat myšlenkou na zpracování lužickosrbské pověsti o Krabatovi, avšak práce na závažné látce mu nešla podle jeho představ. Proto se na naléhání svých dcer rozhodl pokračovat v započatém výše popsaném knižním cyklu. Rozhodl se svůj příběh vystavět na půdorysu klasické loutkové hry s postavou Kašpárka.

Kromě něj a titulního loupežníka v příběhu vystupuje Seppel – od dvacátých let dvacátého století tradiční postava německého loutkového divadla s typickými koženými kalhotami a filcovým kloboukem, Kašpárkův kamarád a pomocník. Dále v příběhu vystupují strážmistr Alois Dimpfelmoser, čaroděj Petrosilius Zwackelmann, víla Amaryllis a bezejmenná Kašpárkova babička. Té loupežník ukradne mlýnek na kávu a vyšetřování tohoto zločinu, jakož i potrestání viníků je hlavní zápletkou vcelku prostého, akcí a humorem nabitého děje.

Knihy *Räuber Hotzenplotz* se jen v Německu prodalo přes padesát milionů výtisků. Dočkala se zde několika zfilmování, tři knižních pokračování a její obliba neutuchá ani sedmdesát let od doby vzniku. Byla přeložena do více než třiceti jazyků a v zahraničí se jí prodalo dalších dva a půl milionu. Proč tedy kniha vyšla poprvé v češtině, tedy v jazyce země, z níž Preussler pocházel, až roku 2013? Zdá se, že příčinou mohou být složitosti spojené s překladem a kulturními reáliemi.

Na první pohled je totiž zřejmé, že humor Preusslerova textu je do značné míry založený na komických jménech tří hlavních postav. Samo jméno Hotzenplotz je původním německým označením české pohraniční obce Osoblaha ve Slezsku. Otfried Preussler si podle vzpomínek své dcery se jménem loupežníka nejvíce lámal hlavu, až si náhodou vzpomněl na název sudetského města, který mu utkvěl v paměti od školních dob.

V samotné Osoblaze až v jedenadvacátém století na základě četných dotazů turistů z ciziny pochopili, jaký má německé jméno jejich města potenciál pro rozvoj turistického ruchu této odlehle oblasti. Loupežník se stal novodobým symbolem města a roku 2018 se dokonce dočkal dřevěné sochy na hlavním náměstí. Ačkoli

Otfried Preussler Osoblahu nikdy nenavštívil a ačkoli jeho názvu využívá svým způsobem posměšně, navíc v českých souvislostech připomíná jeho německou minulost, udělal toho pro jeho slávu dost.

To ostatně platí i pro dolnosaské městečko Buxtehude, které se v příběhu objevuje jako místo, kam musí odcestovat čaroděj Zwackelmann. I toho jméno zní komicky. Navíc je zdrojem humoru v příběhu soustavné komolení jmen loupežníka a čaroděje – jedná se tedy o skutečnou překladatelskou výzvu. Tu přijala nejprve Bohumila Lebedová, která však nepřekládala literární předlohu, nýbrž její úpravu pro divadlo. Ta vyšla pod názvem *Kašpárek a loupežník* ve strojopisné úpravě v Dilií roku 1982 v nákladu pouhých dvě stě výtisků. Postava loupežníka v tomto příběhu nese jméno Berkdeber.

Za první české vydání knihy *Räuber Hotzenplotz* tak můžeme pokládat až *Loupežníka Hocenploce* z roku 2013 z nakladatelství Grada v překladu Petry Honsové a s původními ilustracemi Franze Josefa Trippa a Mathiase Webera. Podruhé kniha v češtině vyšla roku 2020 v nakladatelství Triton v překladu Violy Somogyi a s ilustracemi Sofie Helfertové pod názvem *Loupežník Zuřivous*. Motivací k tak nezvyklému kroku, jako je pořízení druhého překladu i knihy pro děti pouze v sedmiletém časovém rozestupu, mohlo být kromě jiného například zacházení se jménem titulní postavy.

Zaměříme se tedy nyní na to, jak se překladatelky vyrovnaly s překlady jmen a jejich zkomolenin vzniklých na základě toho, že Kašpárek předstírá, že není schopen si loupežníkovu jméno zapamatovat. Tam, kde Otfried Preussler komolí loupežníkovu jméno jako „Lotzenpotz“ a „Plotzenhotz“, čteme v překladu Bohumily Lebedové k jí vymyšlenému jménu Berkdeber adekvátní překlad „Perseper“ a „Bertojen“. Petra Honsová vytváří namísto Hocenploce „Plocenhoce“ a „Ploskonose“, zatímco u Violy Somogyi je Zuřivous oslovován jednou jako „Zmetkofous“ a jednou dokonce jako „Zubař“. Tam, kde v němčině autor k docílení komického efektu vystačí s přesmyčkou, pracují překladatelky do češtiny kreativně a tu více, tu méně zdařile i s významovou složkou.

Podobně je tomu u postavy čaroděje Petrosilia Zwackelmanna, který musí odcestovat do Buxtehude. Kašpárek mu komolí jméno do podob jazykově stejně excentrických jako předloha na „Spektrofilius Zaszelschwan“ či „Zeprodilius Wackelzahn“. Bohumila Svozilová čaroděje pojmenovala Abrakadabra, jeho zkomoleniny znějí např. „Dabrakábl“ či „Kabrahrábě“ a čaroděj v této jevištní adaptaci nikam necestuje. Petra Honsová zůstává i zde věrna doslovnosti – čaroděj Petrosilius Cvaklman je zesměšňován jako „Spektrofilius Zaselšváb“ či „Zebrofilius Tatman“. V tomto překladu čaroděj ovšem cestuje do Prčic, což je v češtině urážlivý frazém, který konotacím s Buxtehude neodpovídá.

Původní jméno města naopak zachovává Viola Somogyi, v jejímž překladu čaroděj nese jméno Petrželius Škrтка, kterého Kašpárek oslovuje z hlediska motivace překladu poněkud nejasně „Leprožilo Špunte“ či „Pětíprste Šunte“. Dodejme ještě, že policejní vyšetřovatel Dimpfelmoser je u Svozilové „Šmidra“, u Honsové foneticky přepsaný „Dimpflmózi“ a u Somogyi je strážmistrovo příjmení „Funidlo“. Jméno Kašpárkova antagonisty, tedy Seppel, což je domácká odvozenina od jména „Josef“, je v nejstarším překladu Svozilové „Kuba“, u Honsové „Pepík“ a u Somogyi „Josífek“.

Jak vidno, představují knihy Ericha Kästnera i Otfrieda Preusslera značnou výzvu pro české překladatele. S několika výjimkami jsou jejich zásadní knihy pro děti do češtiny přeloženy a v mnoha případech dokonce máme možnost sáhnout po několika překladech. Nedá se říci, že by některý z překladů byl vysloveně špatný nebo zavádějící, spíše se zde demonstruje různost a pestrost odlišných překladatelských přístupů a strategií. Důkladná překladatelská analýza včetně teoretického ukotvení do oblasti translologie by však žádala vlastní, samostatnou studii přesahující možnosti tohoto článku. Zde se spokojme s tezí, že každý překlad se tak vlastně stává prezentací jedinečné kombinace různých strategií v závislosti na kontextu a požadavcích dané literární práce.

Literatura a prameny

- FIŠER, Z., HAUCK, R. Kinderliteratursübersetzerische Aufgabe – in Wunschpunsch. Nomen est omen. Zeichen und An-Zeichen in den slawischen Sprachen. Festschrift für Manfred Niemeyer zum 60. Geburtstag. Harry Walter, Greifswald, 2007, s. 137–143.
- HAZARD, P. *Knihy, děti a lidé*. Praha: Albatros, 1970.
- KÄSTNER, E. 35. květen. Praha: Albatros, 2001.
- KÄSTNER, E. *Emil a detektivové*. Praha: Albatros, 2018.
- KÄSTNER, E. *Emil und die Detektive*. Berlin: Williams & Co, 1921.
- KÄSTNER, E. *Kulička a Toník*. Praha: SNDK, 1958.
- KÄSTNER, E. *Létající třída*. Praha: SNDK, 1961.
- KÄSTNER, E. *Luisa a Lotka*. Praha: Albatros, 2004.
- KÄSTNER, E. *Matýsek z krabičky od zápalek*. Praha: Albatros, 1972.
- KÄSTNER, E. *Neuvěřitelné příběhy*. Praha: Albatros, 1970.
- LEBEDOVÁ, B. *Kašpárek a loupežník*. Praha: Dilia, 1982.
- MANDYS, P. (ed.). *2× 101 knih pro děti a mládež*. Praha: Albatros, 2013.
- NEŽKUSIL, V. *Studie z poetiky literatury pro děti a mládež*. Praha: Albatros, 1983.
- PREUSSLER, O. *Bubu a generál*. Praha: Lidové nakladatelství, 1972.
- PREUSSLER, O. *Das kleine Gespenst*. Stuttgart: Thienemann, 2013.
- PREUSSLER, O. *Der kleine Wassermann*. Stuttgart: Thienemann, 2023.
- PREUSSLER, O. *Der Räuber Hotzenplotz*. Stuttgart: Thienemann, 2012.
- PREUSSLER, O. *Die kleine Hexe*. Stuttgart: Thienemann, 1999.
- PREUSSLER, O. *Loupežník Hocenploc*. Praha: Grada, 2013.
- PREUSSLER, O. *Loupežník Zuřivous*. Praha: Triton, 2020.
- PREUSSLER, O. *Malá čarodějnice*. Praha: SNDK, 1963.
- PREUSSLER, O. *Malé Strašidýlko*. Praha: Grada, 2014.
- PREUSSLER, O. *Strašidýlko*. Praha: Albatros, 1998.
- PREUSSLER, O. *Vodníček*. Praha: Albatros, 1971.
- PREUSSLER, O. *Vodníček*. Praha: Albatros, 1997.
- PREUSSLER, O. *Vodníček*. Jihlava: Altenberg, 2019.